

een belangrijke technische vooruitgang van aanzienlijk economisch belang vermeldigd ten opzichte van de door het octrooi beschermde uitvinding.

6. Indien aan een octrooihouder een licentie is verleend op grond van artikel 44, tweede lid, van de Zaaizaad- en Plantgoedwet, verleent de octrooihouder aan de houder van het kwekersrecht op diens verzoek onder redelijke voorwaarden een wederkerige licentie om de beschermde uitvinding te gebruiken.

[07-07-2010, Stb. 339, i.w.tr. 10-10-2010/kamerstukken 32186]

[Dwanglicentie]

1. Algemeen. Dwanglicenties zijn licenties die de octrooihouder zich moet laten welgevallen en die opgelegd kunnen worden bij bijzondere omstandigheden zoals wanneer het algemeen belang een licentie vergt of wanneer de houder van een zogenaamd afhankelijk octrooi zijn in dat octrooi belichaamde vinding niet kan exploiteren zonder gebruikmaking van hetgeen door een ouder octrooi wordt bestreken. De bepalingen van art. 5A Verdrag van Parijs en in het bijzonder de gedetailleerde bepalingen van art. 31 TRIPS-Verdrag brengen mee dat de verlening van dwanglicenties met de nodige waarborgen dient te zijn omkleed.

2. Dwanglicentie wegens algemeen belang (lid 1). Algemeen belang. De eerste grond waarop een dwanglicentie kan worden verleend, is het algemeen belang. Blijkens de bedoeling van de wetgever moet dit begrip zeer ruim worden uitgelegd (MvA, Kamerstukken II 1975/76, 13209-(R967), nr. 8). Volgens de Minister van Economische Zaken (beschikking 9 januari 1980, ECLI:NL:XX:1980:AM0798, BIE 1981, p. 185 (Weidepomp)) moeten hiertoe in het algemeen de beleidsdoelstellingen van de overheid worden gerekend. Uit de tekst van de bepaling (... indien het algemeen belang dit [verlening] ... vordert ...) kan worden afgeleid dat het algemeen belang verlening noodzakelijk maakt. **Procedure.** De hier bedoelde dwanglicentie wordt door de Minister van Economische Zaken verleend maar niet dan nadat hij (behalve wanneer spoed een onmiddellijke voorziening eist) onderzocht heeft of de octrooihouder bereid is onder redelijke voorwaarden een vrijwillige licentie te verlenen. De octrooihouder wordt in de gelegenheid gesteld zich hierover schriftelijk en, zo nodig, mondeling te uiten. De bepaling regelt verder niet hoe de voorwaarden van de dwanglicentie moeten worden vastgesteld. Partijen worden verondersteld hierover zelf overeenstemming te bereiken. Worden zij het over de te betalen vergoeding niet eens, dan bepaalt art. 58 lid 6 dat de rechter de vergoeding vaststelt (zie art. 58, aant. 7). Wel kan de minister aan de licentienemer het stellen van zekerheid binnen een bepaalde termijn opleggen. Een tegen de beschikking van de minister ingesteld beroep en bezwaar heeft, behoudens ingeval de beschikking op grond van vereiste spoed anders bepaalt, schorsende werking.

3. Dwanglicentie wegens niet-toepassing (lid 2 en 3). a. Niet-toepassing. De tweede grond voor verlening van een dwanglicentie is dat noch de octrooihouder noch een licentiehouder binnen drie jaren na de verlening van het octrooi (of, wanneer het een Europees octrooi betreft, na de dag van publicatie van de verlening overeenkomstig art. 97 lid 3 EOv (bij de wijziging van het EOv in verband met het EOv 2000 is art. 97 lid 4 (oud) verplaatst naar lid 3 van dat artikel, de ROW 1995 is hierop niet aangepast))

de vinding heeft toegepast door een inrichting in werking te hebben waarin het betrokken voortbrengsel of de betrokken werkwijze in voldoende mate te goeder trouw wordt vervaardigd respectievelijk toegepast. Met dit type dwanglicentie wordt bereikt dat degene die een bepaalde niet gebruikte vinding wil toepassen de mogelijkheid krijgt zulks te doen. **b. Geldige reden.** Geen dwanglicentie wordt verleend indien de octrooihouder een geldige reden voor het niet in werking hebben van een inrichting kan aanvoeren. Aangenomen kan worden dat hieronder situaties moeten worden begrepen die niet tot het normale ondernemingsrisico behoren, zoals bepaalde overheidsmaatregelen die exploitatie van een inrichting redelijkerwijs onmogelijk maken. **c. Territoir van niet-toepassing. Europese Unie.** De hier bedoelde dwanglicentie wordt alleen verleend wanneer het octrooi niet in Nederland, Curaçao, Sint Maarten of in een andere bij algemene maatregel van bestuur aangewezen staat is toegepast. Dit laatste is uitgevoerd in art. 28 Uitvoeringsbesluit Rijsoctrooiwet 1995 (Stb. 1995, 108). Daaruit blijkt dat alle staten van de Europese Unie en de Europese Economische Ruimte eronder vallen. Verder vallen ook alle landen aangesloten bij het Verdrag tot oprichting van de Wereldhandelsorganisatie eronder, mits in dat geval voldoende aanbod van het geoctrooierde, dan wel door middel van de geoctrooierde werkwijze vervaardigde, in het Koninkrijk gewaarborgd is. **Continentaal plat.** Volgens lid 3 wordt als territorium van toepassing ook beschouwd het aan Nederland, Curaçao of Sint Maarten grenzende continentaal plat voor zover toepassing is gericht op en wordt verricht tijdens onderzoek naar de aanwezigheid van natuurlijke rijkdommen of het winnen daarvan.

4. Dwanglicentie wegens afhankelijkheid (lid 4). De derde vorm van dwanglicentie is die wegens afhankelijkheid. Door een dergelijke licentie wordt voorkomen dat de houder van een later octrooi dit octrooi niet zou kunnen toepassen omdat daarmee inbreuk wordt gemaakt op een eerder octrooi. Aldus zou de ontwikkeling van de technologie kunnen worden belemmerd. **Criterium.** Ingevolge art. 31 onderdeel 1 TRIPS-overeenkomst is het criterium waaraan moet zijn voldaan om voor de hier bedoelde dwanglicentie in aanmerking te komen aanzienlijk aangescherpt. In lid 4 is nu bepaald dat een dwanglicentie slechts kan worden verleend voor zover in het octrooi ten behoeve waarvan de licentie wordt aangevraagd, een belangrijke technische vooruitgang van aanzienlijke economische betekenis is belichaamd. Te verdedigen is dat dit strenge criterium dicht bij het criterium 'algemeen belang' is gekomen. **Vroegste ingangstijdstip.** Voor Nederlandse octrooien geldt dat een dwanglicentie slechts kan worden verleend wanneer het octrooi is verleend. Een dwanglicentie ten behoeve van een Europees octrooi kan pas worden verleend nadat de oppositietermijn van negen maanden is verstreken of nadat de oppositieprocedure is afgesloten. Het is immers mogelijk dat het octrooi als gevolg van de oppositie geheel of gedeeltelijk wordt herroepen zodat de grond voor een dwanglicentie kan komen te vervallen. **Strekking.** In overeenstemming met het karakter van een dwanglicentie (onvrijwillige inperking van de exclusieve bevoegdheid van de octrooihouder) bepaalt de voorlaatste slotzin dat de licentie zich niet verder uitstrekt dan noodzakelijk is voor de toepassing van het octrooi van de licentienemer. Deze heeft dus met name niet de bevoegdheid gebruik te maken van eveneens door het octrooi van de licentiegever beschermde voortbrengselen of werkwijzen waarvan de toepassing niet nodig is om het octrooi van de licentienemer te exploiteren. **Wederkerige licentie.** Wordt een dwanglicentie ver-